

Obywatelski Projekt Ustawy: *Uwaga! Polowanie. Zmieniamy prawo łowieckie. Na dobre*

Projekt nowelizacji ustawy Prawo łowieckie odpowiada na wyzwania w zakresie bezpieczeństwa publicznego, ochrony przyrody, ochrony prawa własności oraz jawności życia publicznego.

Wprowadza demokratyczne, nowoczesne standardy i likwiduje dominującą pozycję Polskiego Związku Łowieckiego (PZŁ) na rzecz realnej kontroli państwowej i społecznej, popieranej przez blisko 60–80% polskiego społeczeństwa (badania CBOS i More in Common).

1. Bezpieczeństwo publiczne

- **Badania myśliwych raz na 5 lat:** Wprowadzenie obowiązkowych, cyklicznych badań lekarskich i psychologicznych dla wszystkich posiadaczy broni myśliwskiej co 5 lat. Rozwiązanie to cieszy się przytłaczającym poparciem społecznym, sięgającym niemal 90%. [art. 15 ust. 4 ustawy o broni i amunicji]
- **Zwiększenie odległości od zabudowań (700 m / 150 m):** Zwiększenie minimalnej odległości polowań do **700 m od zabudowań mieszkalnych**. Zachowano możliwość skrócenia dystansu do 150 m na wniosek właściciela terenu (wyjątek ten nie dotyczy obiektów użyteczności publicznej). Według danych More in Common Polska 76% badanych popiera wyraźne zwiększenie odległości polowań od zabudowań. [art. 42aa ust. 1 pkt 13 oraz ust. 3]
- **Kryminalizacja nietrzeźwości na polowaniach:** Udział w polowaniu pod wpływem alkoholu lub środków odurzających staje się przestępstwem (analogicznym w skutkach do prowadzenia samochodu w takim stanie), za które sądy orzekać będą nie tylko kary, ale i zakazy udziału w polowaniach. Straż Łowiecka otrzymuje uprawnienie do badania stanu trzeźwości [art. 39 ust. 2 pkt 3a]. **Strażnikami łowieckimi nie będą mogli zostawać myśliwi.** Koniec z brakiem obiektywizmu! [art. 38 ust. 1 pkt 9]
- **Publiczny rejestr polowań i gospodarki łowieckiej:** Uruchomienie ogólnokrajowego, cyfrowego rejestru obejmującego polowania zbiorowe i indywidualne, plany łowieckie, statystyki odstrzałów i zwierzyny postrzelonej oraz lokalizację urządzeń. Każdy obywatel będzie mógł dla własnego bezpieczeństwa sprawdzić miejsca planowanych polowań na interaktywnej mapie. Aktualnie wiedza na ten temat jest rozproszona, a do części z niej nie obywatel nie ma łatwego dostępu. [nowy art. 42ba]

2. Ochrona zwierząt i przyrody

- **Koniec komercjalizacji zabijania: Zakaz polowań dewizowych i handlu polowaniami**

Całkowity zakaz komercyjnej organizacji, sprzedaży, pośrednictwa i reklamowania polowań na terytorium RP. Eliminacja tzw. turystyki łowieckiej i czerpania zysków ze sprzedaży możliwości zabijania dzikich zwierząt (analiza wykonana podczas prac nad projektem zidentyfikowała 98 podmiotów komercyjnych oraz 77 nadleśnictw prowadzących lub oferujących działalność związaną z organizacją polowań. Dla 26 podmiotów, dla których dostępne były dane finansowe, łączna suma ujawnionych przychodów ze sprzedaży wyniosła ok. 133 mln zł. Dane nie obejmują całości rynku, co dodatkowo pokazuje jego nieprzejrzystość). Regulacja ukróca traktowanie zwierząt jako towaru i likwiduje fikcję samoregulacji. [art. 18 Prawa łowieckiego]

- **Kontrola i zaskarżalność planów łowieckich:** Koniec z brakiem kontroli! Najważniejsze dokumenty, na podstawie których wykonuje się dziś gospodarkę łowiecką, nie podlegają kontroli organów ochrony przyrody, społeczeństwa i sądów, co wyprowadza gospodarkę łowiecką spod realnego nadzoru i pozostawia ją w rękach podmiotów, mających w niej interes (w tym PZŁ i Lasów Państwowych). Zgodnie z nowelizacją, roczne plany łowieckie wymagają uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ). Wieloletnie plany hodowlane objęte zostaną Strategiczną Oceną Oddziaływania na Środowisko, wydawane będą w drodze decyzji administracyjnej zaskarżalnej przez organizacje społeczne. W tym zakresie powinny zostać zachowane analogiczne standardy, jakich TSUE wymaga od Polski ws. lasów (wyrok z 2 marca 2023 r., stwierdzający, że Polska naruszyła prawo pozostawiając plany urządzenia lasu bez kontroli społecznej i sądowej). [art. 8a i 8c]
- **Restrykcje dotyczące ambon i infrastruktury:** Wnoszenie urządzeń łowieckich (ambon) wyłącznie za pisemną zgodą właściciela gruntu. Dotychczas forma zgody nie była określona, co prowadziło do sytuacji niejasnych i jednoznacznie niekorzystnych dla właścicieli gruntów (można było powoływać się na ustną zgodę sprzed wielu lat, a nawet zgodę dorozumianą). Zakaz stawiania ambon w otulinach parków narodowych, rezerwatach oraz obszarach Natura 2000 (chyba że RDOŚ wyda indywidualną zgodę brak zagrożenia dla przyrody). Dotychczasowe ambony stojące na tych terenach w sposób niezgodny ze znowelizowanym prawem, będą musiały zostać usunięte w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. [art. 12 ust. 2 i 3 oraz art. 7 w przepisach przejściowych i końcowych]
- **Zakaz nęcenia i dokarmiania zwierzyny:** Generalny zakaz dokarmiania i nęcenia zwierzyny łownej (wyjątek: uzasadnione przypadki za zgodą RDOŚ wynikające z potrzeb zwierząt a nie myśliwych). Zapobiega to sztucznemu zagęszczaniu populacji, rozprzestrzenianiu chorób zakaźnych (np. ASF) oraz uzależnianiu dzikich zwierząt od

pokarmu antropogenicznego. [art. 13]

- **Zakaz hodowli zwierząt na odstrzał oraz zakaz naganki:** Odejście od sztucznego zasiedlania łowisk (uchylenie regulacji ws. hodowli bażantów, danieli, muflonów w celu ich późniejszego zabijania). [uchylony art. 16a obowiązującej ustawy] Wyeliminowanie najbardziej inwazyjnych praktyk zbiorowych, w tym całkowity **zakaz naganki** płoszącej zwierzęta. [art. 42aa ust. 1 pkt 5d]
- **Ochrona zwierząt przed nadmiernymi polowaniami:** Wymóg wykazania, że dany gatunek rzeczywiście spełnia kryteria kwalifikacji jako gatunku łownego i oparcie tych kryteriów na danych i wiedzy naukowej. Obowiązek rewizji przez ministra właściwego ds. środowiska listy gatunków łownych, nie rzadziej niż raz na 5 lat oraz obowiązek wykreślenia z tej listy gatunków, które przestały spełniać wprowadzone ustawą kryteria [art. 5]. Zakaz polowań w okresach godowych, rozrodczych i odchowu młodych. W badaniu dla MKiŚ z grudnia 2024 r. ponad 80% respondentów opowiedziało się za zaprzestaniem polowań na jelenie w czasie godów oraz na ptaki zagrożone, których populacje się zmniejszają [art. 44 ust. 1a].

3. Jawność i wyrównanie praw obywatelskich

- **Pełna jawność finansowa i merytoryczna Polskiego Związku Łowieckiego**
PZŁ oraz koła łowieckie zostają zobowiązane do publikacji pełnych, corocznych sprawozdań finansowych i merytorycznych w publicznym rejestrze polowań i gospodarki łowieckiej, dostępnej dla każdego obywatela. Dziś sam minister sprawujący nadzór nad PZŁ ma problem z uzyskaniem wglądu do pełnego sprawozdania finansowego tego podmiotu [art. 42 ba ust. 4].
- Zwiększenie kompetencji nadzorczych Ministra Klimatu i Środowiska nad gospodarnością i realizacją zadań publicznych przez PZŁ, w tym możliwość odwoływania Łowczego Krajowego lub innych członków Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego, jeśli stwierdzone zostaną nieprawidłowości w działalności PZŁ, które nie zostaną usunięte. Nadzór ministra rozszerzony z kontroli jedynie legalności działania PZŁ także na rzetelność i gospodarność. [art. 35 ust. 12 oraz art. 36 ust. 6 i 12]. **Prawa właścicieli i NGO ws. obwodów:** Wzmocnienie roli właścicieli gruntów, gmin i organizacji społecznych przy wyznaczaniu granic obwodów łowieckich. Brak zgody właściciela uniemożliwia włączenie działki do obwodu (chyba że decyzję podejmie Minister ze względu na wyższy interes publiczny, przy czym decyzja ta będzie zaskarżalna jak każda decyzja administracyjna). Gminy uzyskują prawo sprzeciwu w granicach miast na obejmowanie ich terenu obwodem łowieckim. Nawet jeśli wyrażą na niego zgodę, będą mogły uchylać okresowe zakazy wykonywania polowania na terenie gminy z uwagi na istotne okoliczności, w szczególności

planowane zgromadzenia publiczne, dni ustawowo wolne od pracy, ferie i wakacje szkolne oraz inne wydarzenia kulturalne, historyczne i rozrywkowe o ważnym znaczeniu dla społeczności lokalnej. Planowany obszar obwodu łowieckiego będzie wymagał dodatkowych opinii ośrodków rehabilitacji zwierząt dzikich położonych na obszarze planowanego obwodu łowieckiego, organizacji społecznych, do których statutowych celów należy ochrona zwierząt, działających na obszarze planowanego obwodu łowieckiego i schronisk dla zwierząt położonych na obszarze planowanego obwodu łowieckiego. Ponadto obowiązywać będzie wymów uzyskania wiążącego uzgodnienia RDOŚ. Aktualnie obwody łowieckie, podobnie jak plany łowieckie, nie podlegają żadnej kontroli organów ochrony przyrody oraz skutecznej kontroli społecznej [art. 26 i 27].

- **Ułatwienie zakazu polowań na własnej ziemi:** Radykalne uproszczenie procedury składania oświadczenia o zakazie polowania na własnej nieruchomości. Zlikwidowanie nadmiernego formalizmu (dzisiejsza konieczność osobistego stawiennictwa u starosty) – wprowadzenie możliwości złożenia oświadczenia drogą elektroniczną (ePUAP / e-Doręczenia) oraz rozszerzenie prawa na osoby prawne (np. NGO) [art. 27b].

Podsumowanie i Kontekst Społeczny

Projekt ustawy przywraca właściwe proporcje między konstytucyjną ochroną własności prywatnej, bezpieczeństwem obywateli i ochroną środowiska a prowadzeniem gospodarki łowieckiej. Kończy z monopolem i pozorną samokontrolą środowiska myśliwskiego, odpowiadając bezpośrednio na postulaty Rzecznika Praw Obywatelskich, NIK oraz oczekiwania blisko 80% Polek i Polaków. Wbrew twierdzeniom myśliwych, projekt nie likwiduje ani łowiectwa w Polsce ani Polskiego Związku Łowieckiego. Wprowadza za to istotną kontrolę państwa nad działalnością łowiecką i zakazuje jej komercjalizacji. Zwierzęta, nawet te należące do gatunków łownych, zgodnie z obowiązującym prawem stanowią dobro ogólnonarodowe, w związku z tym społeczeństwo i instytucje odpowiedzialne za ochronę zwierząt i środowiska powinny posiadać prawo do współdecydowania o zasadach łowiectwa w Polsce.

Materiały prasowe i kontakt dla mediów:

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej „Uwaga! Polowanie”

Strona www: uwagapolowanie.pl | Email: kontakt@uwagapolowanie.pl

Projekt i uzasadnienie ustawy: <https://uwagapolowanie.pl/projekt-ustawy/>